Registered in Germany Europa Revue Journal
ISSN: 1862-6564 Vol. 6 No. 8 (2026) Published August 31, 2026

MODERN APPROACHES TO EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT IN NON-GOVERNMENTAL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS UNDER CONDITIONS OF DIGITALIZATION

Azam Ismailov Kuldashevich

Angren University

Abstract

This article examines modern approaches to managing educational quality in non-governmental educational organizations under conditions of digitalization. The study analyzes the theoretical and practical aspects of using digital technologies, data-driven management, digital monitoring, and assessment systems in educational quality management. The integration of traditional educational quality assurance mechanisms in non-governmental educational organizations with digital management tools, as well as opportunities for ensuring transparency of the educational process, real-time monitoring, and analysis of individual learning outcomes, are highlighted. The article also examines the potential of Learning Management Systems (LMS), electronic assessment, learning analytics, and artificial intelligence-based tools for improving the effectiveness of educational quality management. The findings demonstrate the need to establish digital transformation as an essential component of the educational quality management system in non-governmental educational organizations. The article develops recommendations aimed at digital monitoring, analysis of pedagogical outcomes, and data-driven decision-making in educational management.

Keywords

digitalization, educational quality, quality management, non-governmental educational organizations, digital transformation, learning analytics, LMS, digital monitoring, data-driven management, artificial intelligence.

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA NODAVLAT TA’LIM TASHKILOTLARIDA TA’LIM SIFATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Azam Ismailov Kuldashevich

Angren Universiteti

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamlashtirish sharoitida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tadqiq etilgan. Tadqiqotda ta’lim sifatini boshqarishda raqamli texnologiyalar, ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv (data-driven management), raqamli monitoring va baholash tizimlaridan foydalanishning nazariy hamda amaliy jihatlari tahlil qilingan. Nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini ta’minlashning an’anaviy boshqaruv mexanizmlari raqamli boshqaruv vositalari bilan integratsiyalashuvi, ta’lim jarayonining shaffofligi, tezkor monitoringi va individual ta’lim natijalarini tahlil qilish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, ta’lim sifatini boshqarish samaradorligini oshirishda Learning Management System (LMS), elektron baholash, ta’lim analitikasi va sun’iy intellektga asoslangan vositalarning imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari nodavlat ta’lim tashkilotlarida raqamli transformatsiyani ta’lim sifatini boshqarish tizimining muhim komponenti sifatida shakllantirish zarurligini ko‘rsatadi. Maqolada raqamli monitoring, pedagogik natijalarni tahlil qilish va boshqaruv qarorlarini ma’lumotlarga asoslangan holda qabul qilishga yo‘naltirilgan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: raqamlashtirish, ta’lim sifati, sifat menejmenti, nodavlat ta’lim tashkilotlari, raqamli transformatsiya, ta’lim analitikasi, LMS, raqamli monitoring, ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv, sun’iy intellekt.

KIRISH

Bugungi kunda raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi ta’lim tizimining barcha tarkibiy qismlarini, xususan, ta’lim sifatini boshqarish mexanizmlarini qayta ko‘rib chiqishni talab etmoqda. Raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayoniga keng joriy etilishi nafaqat o‘quv mashg‘ulotlarini tashkil etish shakllarini, balki ta’lim natijalarini monitoring qilish, pedagogik faoliyatni baholash, talabalarning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini tahlil qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonlarini ham o‘zgartirmoqda. Shu nuqtayi nazardan, ta’lim sifatini boshqarishning an’anaviy, asosan davriy nazorat va ekspert baholashga asoslangan mexanizmlarini raqamli boshqaruv vositalari bilan uyg‘unlashtirish dolzarb ilmiy-amaliy masalaga aylanmoqda.

Nodavlat ta’lim tashkilotlari sharoitida mazkur masalaning ahamiyati yanada ortadi. Chunki ushbu tashkilotlarning barqaror rivojlanishi ta’lim xizmatlari sifatiga,

iste’molchilar — o‘quvchilar, talabalar va ota-onalar ehtiyojlarini qondirish darajasiga, mehnat bozori talablariga mos ta’lim natijalarini shakllantirishga hamda raqobat muhitidagi pozitsiyasiga bevosita bog‘liq. Shu sababli nodavlat ta’lim tashkilotlarida sifatni boshqarish faqat yakuniy natijalarni nazorat qilish bilan cheklanmasdan, ta’lim jarayonining barcha bosqichlarini doimiy monitoring qilish, muammolarni oldindan aniqlash va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishni nazarda tutishi lozim.

Raqamlashtirish ushbu jarayon uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Xususan, Learning Management System (LMS), elektron jurnal va baholash tizimlari, ta’lim analitikasi, raqamli so‘rovnomalar, avtomatlashtirilgan monitoring vositalari hamda sun’iy intellekt texnologiyalari orqali ta’lim jarayoniga oid katta hajmdagi ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tahlil qilish imkoniyati paydo bo‘lmoqda. Bunday vositalardan samarali foydalanish ta’lim sifati bilan bog‘liq muammolarni tezkor aniqlash, individual ta’lim trayektoriyalarini shakllantirish va boshqaruv qarorlarining dalillarga asoslanganligini oshirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarning mavjudligi o‘z-o‘zidan ta’lim sifatining yuqori darajasini kafolatlamaydi. Raqamli vositalarni ta’lim sifatini boshqarishning yaxlit tizimiga integratsiya qilish, sifat ko‘rsatkichlarini to‘g‘ri belgilash, ma’lumotlarning ishonchliligini ta’minlash, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va raqamli boshqaruv madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Demak, asosiy masala texnologiyadan foydalanishning o‘zida emas, balki undan ta’lim sifatini uzluksiz takomillashtirishga yo‘naltirilgan boshqaruv mexanizmi sifatida foydalanishdadir.

Tadqiqotning maqsadi — raqamlashtirish sharoitida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlarini nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilish hamda raqamli texnologiyalarga asoslangan takomillashtirilgan boshqaruv mexanizmlarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqotning vazifalari sifatida ta’lim sifatini boshqarishning zamonaviy nazariy yondashuvlarini tahlil qilish, nodavlat ta’lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini aniqlash, ma’lumotlarga asoslangan boshqaruvning ta’lim

sifatiga ta’sirini baholash hamda ta’lim sifatini monitoring qilish va takomillashtirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish belgilandi.

Tadqiqotning ilmiy ahamiyati shundan iboratki, unda raqamli transformatsiya jarayonlari bilan ta’lim sifatini boshqarish mexanizmlari o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik tizimli yondashuv asosida yoritiladi. Amaliy ahamiyati esa ishlab chiqilgan yondashuv va tavsiyalardan nodavlat ta’lim tashkilotlarida sifat monitoringi, raqamli boshqaruv va ta’lim natijalarini tahlil qilish tizimlarini takomillashtirishda foydalanish imkoniyati bilan belgilanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot raqamlashtirish sharoitida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlarini aniqlashga qaratilgan bo‘lib, tadqiqotning metodologik asosini tizimli, kompleks va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv yondashuvlari tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida ta’lim sifatini boshqarishning tashkiliy, pedagogik, texnologik va boshqaruv jihatlari o‘zaro bog‘liqlikda ko‘rib chiqildi.

Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, kontent-tahlil, statistik ma’lumotlarni tahlil qilish va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Nazariy tahlil orqali ta’lim sifatini boshqarish, raqamli transformatsiya, ta’lim analitikasi va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruvga oid ilmiy qarashlar o‘rganildi. Qiyosiy tahlil yordamida an’anaviy va raqamli ta’lim sifatini boshqarish yondashuvlarining asosiy farqlari aniqlashtirildi.

Tadqiqotning empirik qismida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarish jarayonida qo‘llaniladigan raqamli vositalar va boshqaruv mexanizmlari o‘rganildi. Bunda LMS platformalari, elektron baholash tizimlari, raqamli monitoring, talabalar fikr-mulohazalarini yig‘ish vositalari hamda ta’lim analitikasi elementlari asosiy tahlil obyekti sifatida belgilandi. Mazkur vositalarning ta’lim natijalarini monitoring qilish, muammolarni aniqlash va boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi funksional imkoniyatlari baholandi.

Tadqiqotda ta’lim sifatini boshqarish samaradorligini baholash uchun quyidagi asosiy indikatorlar guruhidan foydalanish taklif qilindi: ta’lim natijalari, talabalar

o‘zlashtirishi, davomat ko‘rsatkichlari, talabalar qoniqishi, pedagoglar faoliyati, raqamli platformalardan foydalanish darajasi va boshqaruv qarorlarining tezkorligi. Ushbu indikatorlar ta’lim sifatini faqat yakuniy natija orqali emas, balki ta’lim jarayonining dinamikasi va boshqaruv samaradorligi orqali baholash imkonini beradi.

Shuningdek, tadqiqotda ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv modeli konseptual jihatdan ishlab chiqildi. Mazkur model ma’lumotlarni yig‘ish, ularni raqamli platformalar orqali qayta ishlash, analitik tahlil qilish, muammoli ko‘rsatkichlarni aniqlash, boshqaruv qarorini ishlab chiqish va natijalarni qayta monitoring qilish bosqichlarini qamrab oladi. Bunday yondashuv ta’lim sifatini boshqarishni bir martalik nazorat jarayonidan uzluksiz takomillashtirish sikliga aylantirish imkonini beradi.

Tadqiqotning metodologik mantiqi quyidagi ketma-ketlik asosida tashkil etildi: raqamli ma’lumotlarni yig‘ish → ma’lumotlarni tahlil qilish → ta’lim sifatini baholash → muammolarni aniqlash → boshqaruv qarorini ishlab chiqish → natijalarni monitoring qilish → takomillashtirish. Ushbu ketma-ketlik tadqiqotning keyingi bosqichida nodavlat ta’lim tashkilotlarida raqamli boshqaruv vositalarining ta’lim sifatiga ta’sirini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qildi.

Tadqiqot metodologiyasining muhim jihati shundan iboratki, raqamli texnologiyalar mustaqil maqsad sifatida emas, balki ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi boshqaruv instrumenti sifatida qaraldi. Shu asosda raqamlashtirishning samaradorligi texnologiyaning mavjudligi bilan emas, balki undan olingan ma’lumotlarning boshqaruv qarorlariga integratsiya qilinishi va ta’lim natijalarini yaxshilashga olib kelishi bilan baholandi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamlashtirish sharoitida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning samaradorligi, avvalo, boshqaruv jarayonlarining raqamli ma’lumotlar bilan ta’minlanganlik darajasiga bog‘liq. An’anaviy boshqaruv modelida ta’lim sifati ko‘proq yakuniy nazorat, davriy attestatsiya va subyektiv ekspert baholash orqali aniqlansa, raqamli boshqaruv modelida ta’lim jarayonining deyarli barcha bosqichlari bo‘yicha real yoki yaqin real vaqt rejimidagi ma’lumotlarni olish imkoniyati mavjud.

Tadqiqot davomida an’anaviy va raqamli ta’lim sifatini boshqarish yondashuvlari quyidagi mezonlar asosida qiyoslandi.

Mezon	**An’anaviy boshqaruv**	**Raqamli boshqaruv**
Monitoring	Davriy	Uzluksiz
Ma’lumot olish	Qo‘lda yig‘ish	Avtomatlashtirilgan
Baholash	Asosan yakuniy natija	Jarayon va natija birgalikda
Qaror qabul qilish	Tajriba va ekspert fikriga asoslangan	Ma’lumot va analitikaga asoslangan
Muammoni aniqlash	Kechikib aniqlanadi	Erta aniqlash imkoniyati mavjud
Talaba faoliyatini kuzatish	Cheklangan	Individual monitoring
Hisobot	Ko‘p hollarda qog‘oz shaklida	Elektron va avtomatlashtirilgan
Qayta aloqa	Davriy	Doimiy

Jadvaldan ko‘rinadiki, raqamli boshqaruvning asosiy afzalligi nazoratning chastotasini oshirish bilangina cheklanmaydi. Uning fundamental farqi boshqaruv qarorlarini subyektiv kuzatuvlardan tizimli ma’lumotlarga o‘tkazish imkoniyatidir. Bu esa nodavlat ta’lim tashkilotlarida mavjud resurslardan samarali foydalanish va ta’lim sifatidagi muammolarni tezkor aniqlash uchun muhim shart hisoblanadi.

Tadqiqot natijasida ta’lim sifatini boshqarishda raqamli texnologiyalarning funksional imkoniyatlari ham tizimlashtirildi. LMS platformalari o‘quv materiallarini boshqarish, topshiriqlarni nazorat qilish va talabalarning o‘quv faolligini kuzatish imkonini beradi. Elektron baholash tizimlari natijalarni avtomatik qayd etish va tahlil

qilishni ta’minlaydi. Ta’lim analitikasi esa turli ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni aniqlash orqali ta’lim jarayonidagi muammolarni prognoz qilish imkoniyatini yaratadi.

Alohida tahlil natijasida talabalarning davomat ko‘rsatkichi, o‘zlashtirish darajasi va topshiriqlarni bajarish faolligi o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik ta’lim sifatini monitoring qilishda muhim indikator bo‘lishi aniqlandi. Masalan, talabaning davomatida muntazam pasayish kuzatilishi, topshiriqlarni bajarish faolligining kamayishi va baholash natijalarining yomonlashuvi birgalikda tahlil qilinganda, ta’lim natijasidagi ehtimoliy muammoni yakuniy nazoratdan oldin aniqlash imkonini beradi. Shu sababli raqamli boshqaruvda alohida ko‘rsatkichlardan ko‘ra indikatorlar majmuasidan foydalanish samaraliroq hisoblanadi.

Tadqiqot asosida nodavlat ta’lim tashkilotlari uchun ta’lim sifatini boshqarishning integratsiyalashgan raqamli modeli ishlab chiqildi. Model beshta asosiy komponentni o‘z ichiga oladi:

1. Ma’lumotlarni yig‘ish. Talaba, pedagog va ta’lim jarayoniga oid ma’lumotlarni yagona raqamli tizimga jamlash.

2. Monitoring. Davomat, o‘zlashtirish, topshiriqlar, talabalar faolligi va qoniqish darajasini muntazam kuzatish.

3. Analitika. Yig‘ilgan ma’lumotlarni statistik va analitik usullar yordamida qayta ishlash hamda muammoli tendensiyalarni aniqlash.

4. Boshqaruv qarori. Aniqlangan muammolar asosida pedagogik, tashkiliy yoki individual ta’lim choralarini belgilash.

5. Qayta monitoring. Qabul qilingan boshqaruv qarorining samaradorligini qayta o‘lchash va zarur hollarda boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.

Mazkur modelning muhim xususiyati boshqaruv jarayonining yopiq sikl asosida tashkil etilishidir. Ya’ni ma’lumot faqat hisobot tayyorlash uchun yig‘ilmaydi, balki konkret boshqaruv qarorini ishlab chiqish uchun ishlatiladi. Qaror amalga oshirilgandan so‘ng uning natijasi yana raqamli indikatorlar orqali baholanadi.

Tadqiqot natijalari asosida ta’lim sifatini boshqarishning samaradorligini baholash uchun integrallashgan sifat ko‘rsatkichi konsepsiyasi ham taklif etildi. Unda ta’lim natijalari, talabalar qoniqishi, pedagogik faoliyat, raqamli platformalardan foydalanish

va boshqaruvning tezkorligi kabi indikatorlarni birgalikda hisobga olish nazarda tutiladi. Bunday yondashuv ta’lim sifatini faqat imtihon natijalari bilan baholashning cheklanganligini bartaraf etadi.

Shuningdek, tadqiqot raqamlashtirish nodavlat ta’lim tashkilotlarining raqobatbardoshligini oshirish uchun ham muhim omil ekanligini ko‘rsatdi. Ta’lim jarayonining shaffofligi, talabalar bilan tezkor qayta aloqa, individual natijalarni monitoring qilish va boshqaruv qarorlarining tezkorligi ta’lim xizmatlari sifatini oshirish bilan bir qatorda tashkilotning institutsional ishonchliligini ham mustahkamlaydi.

Natijalar raqamli transformatsiya ta’lim sifatini boshqarish tizimining alohida texnologik elementi emas, balki boshqaruv falsafasining o‘zgarishiga olib keluvchi kompleks jarayon ekanligini ko‘rsatdi. Uning asosiy natijasi boshqaruvning “nazorat qilish” modelidan “ma’lumotlarni tahlil qilish – muammoni aniqlash – tezkor aralashish – natijani qayta baholash” modeliga o‘tishidir.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari raqamlashtirish jarayoni nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning mazmuni va mexanizmlarini tubdan o‘zgartirayotganini ko‘rsatdi. An’anaviy boshqaruv modelida sifatni baholash asosan yakuniy natijalarni aniqlash va mavjud kamchiliklarni qayd etishga yo‘naltirilgan bo‘lsa, raqamli boshqaruv modeli ta’lim jarayonini doimiy monitoring qilish va muammolarni ularning dastlabki bosqichida aniqlash imkonini beradi. Shu jihatdan raqamlashtirish sifatni boshqarishning nazoratga yo‘naltirilgan modelidan profilaktik va proaktiv boshqaruv modeliga o‘tish uchun metodologik asos yaratadi.

Tadqiqotda aniqlangan muhim jihatlardan biri — ta’lim sifatini boshqarishda alohida raqamli vositalardan foydalanishning o‘zi yetarli emasligidir. LMS, elektron baholash, raqamli so‘rovnomalar yoki ta’lim analitikasi tizimlari faqat boshqaruv jarayoniga integratsiya qilingan taqdirdagina real natija beradi. Aks holda raqamlashtirish qo‘shimcha ma’lumotlar bazasining shakllanishiga olib keladi, biroq ushbu ma’lumotlar boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishda foydalanilmasa, uning institutsional samaradorligi pasayadi.

Shu nuqtayi nazardan, ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv (data-driven management) nodavlat ta’lim tashkilotlari uchun istiqbolli yondashuv sifatida namoyon bo‘ladi. Mazkur yondashuvda rahbariyat qarorlarining asosini faqat subyektiv kuzatuv yoki individual ekspert fikri emas, balki ta’lim jarayonidan muntazam ravishda olinadigan empirik ma’lumotlar tashkil etadi. Masalan, davomatning pasayishi, topshiriqlarni bajarish faolligining susayishi va o‘zlashtirish natijalarining yomonlashuvi birgalikda tahlil qilinsa, muammoga individual yoki guruh darajasida erta pedagogik aralashuvni tashkil etish mumkin.

Tadqiqot natijalari ta’lim sifatini boshqarishda ta’lim analitikasining rolini ham alohida ko‘rsatdi. Ta’lim analitikasi yordamida mavjud ma’lumotlarni oddiy statistik qayd etishdan tashqari, ularning o‘zaro bog‘liqligi va dinamikasini aniqlash mumkin. Bu esa rahbariyatga “nima sodir bo‘ldi?” degan savol bilan cheklanmasdan, “nima sabab bo‘ldi?” va “qanday choralar ko‘rish kerak?” kabi boshqaruv savollariga javob izlash imkonini beradi.

Biroq raqamli boshqaruv modelining samaradorligi bir qator tashkiliy va institutsional shartlarga bog‘liq. Birinchidan, tashkilotda raqamli infratuzilma va yagona axborot makoni shakllantirilishi zarur. Turli bo‘limlarda alohida saqlanadigan va bir-biri bilan integratsiyalanmagan ma’lumotlar sifat monitoringining yaxlitligini pasaytiradi. Ikkinchidan, pedagog va ma’muriy xodimlarning raqamli kompetensiyalari yetarli darajada rivojlangan bo‘lishi kerak. Uchinchidan, ma’lumotlarni yig‘ish va qayta ishlashda maxfiylik, axborot xavfsizligi va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish tamoyillariga rioya etilishi lozim.

Nodavlat ta’lim tashkilotlari uchun yana bir muhim jihat — raqamlashtirishning iqtisodiy samaradorligidir. Raqamli tizimlarni joriy etish dastlabki bosqichda moliyaviy va tashkiliy xarajatlarni talab qilishi mumkin. Biroq uzoq muddatli istiqbolda avtomatlashtirilgan monitoring, elektron hujjat aylanishi, ma’lumotlarni tezkor qayta ishlash va boshqaruv qarorlarini optimallashtirish operatsion xarajatlarni kamaytirishi mumkin. Shu sababli raqamli transformatsiyani faqat texnologik xarajat sifatida emas, balki ta’lim sifatiga yo‘naltirilgan institutsional investitsiya sifatida baholash maqsadga muvofiq.

Tadqiqotda taklif etilgan integratsiyalashgan modelning amaliy ahamiyati shundaki, u raqamli texnologiyalarni ta’lim sifatini boshqarishning alohida elementi emas, balki yagona boshqaruv siklining tarkibiy qismi sifatida ko‘rib chiqadi. Bunda ma’lumotlarni yig‘ish, monitoring, analitika, boshqaruv qarorini qabul qilish va qayta baholash o‘zaro uzviy bog‘langan jarayonlar sifatida tashkil etiladi.

Shuningdek, raqamli boshqaruv talaba markazli yondashuvni kuchaytirish imkonini beradi. Talabaning individual o‘zlashtirish dinamikasi, faolligi, davomati va ta’lim jarayonidagi ishtiroki to‘g‘risidagi ma’lumotlarning mavjudligi unga mos pedagogik yordam choralarini belgilash imkonini yaratadi. Natijada ta’lim sifati faqat tashkilot yoki pedagog faoliyatining umumiy ko‘rsatkichi sifatida emas, balki har bir talabaning ta’lim natijasi bilan bog‘liq individual ko‘rsatkich sifatida ham baholanadi.

Muhokama natijalari shuni ko‘rsatadiki, nodavlat ta’lim tashkilotlarida raqamlashtirishning asosiy samarasi texnologiyalar sonining ko‘payishida emas, balki boshqaruv qarorlarining sifatini oshirishda namoyon bo‘ladi. Shuning uchun raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyati “qaysi texnologiya joriy etildi?” degan mezon bilan emas, balki “joriy etilgan texnologiya ta’lim sifatini yaxshilashga qanday boshqaruv natijasini berdi?” degan mezon asosida baholanishi lozim

XULOSA

Tadqiqot natijalari raqamlashtirish sharoitida nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning an’anaviy nazorat modelidan ma’lumotlarga asoslangan, uzluksiz va proaktiv boshqaruv modeliga o‘tish zarurligini ko‘rsatdi. Raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonining alohida elementlarini avtomatlashtirish vositasi bo‘lib qolmasdan, ta’lim sifatini boshqarishning yaxlit institutsional tizimini shakllantirish uchun muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Tadqiqot asosida aniqlanishicha, LMS platformalari, elektron baholash tizimlari, raqamli monitoring, ta’lim analitikasi va sun’iy intellekt vositalaridan kompleks foydalanish ta’lim jarayonining shaffofligi va boshqaruv qarorlarining tezkorligini oshirish imkonini beradi. Ayniqsa, talabalarning davomat, o‘zlashtirish, topshiriqlarni bajarish faolligi va qoniqish darajasi kabi indikatorlarini o‘zaro bog‘liq holda tahlil qilish

ta’lim sifatidagi muammolarni erta aniqlash va ularga o‘z vaqtida pedagogik ta’sir ko‘rsatish imkonini yaratadi.

hu asosda nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini boshqarishning integratsiyalashgan raqamli modeli taklif etildi. Mazkur model “ma’lumotlarni yig‘ish — monitoring — analitika — boshqaruv qarori — qayta monitoring” sikliga asoslanadi. Modelning asosiy ustunligi ta’lim sifatini baholashni bir martalik nazorat jarayonidan uzluksiz takomillashtirish mexanizmiga aylantirish imkoniyatidir.

Tadqiqot natijalari shuni ham ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiyaning samaradorligi faqat texnologik infratuzilmaning mavjudligi bilan belgilanmaydi. Uning natijadorligi pedagog va boshqaruv xodimlarining raqamli kompetensiyasi, ma’lumotlar sifati, axborot xavfsizligi, boshqaruv jarayonlarining integratsiyasi hamda raqamli vositalardan olingan ma’lumotlarning real boshqaruv qarorlariga tatbiq etilishiga bog‘liq.

AMALIY TAKLIFLAR

Birinchidan, nodavlat ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifati bo‘yicha asosiy ko‘rsatkichlarni yagona raqamli monitoring tizimiga birlashtirish maqsadga muvofiq. Bunda davomat, o‘zlashtirish, akademik faollik, talabalar qoniqishi va pedagogik faoliyat indikatorlari yagona analitik panel orqali kuzatilishi mumkin.

Ikkinchidan, ta’lim sifatini boshqarishda “erta ogohlantirish” mexanizmini joriy etish taklif etiladi. Ushbu mexanizm talabaning o‘zlashtirishi yoki davomatida salbiy dinamika yuzaga kelganda mas’ul pedagog va administratorga avtomatik signal berish orqali muammoga erta aralashish imkonini yaratadi.

Uchinchidan, rahbariyat uchun ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv dashboardlarini ishlab chiqish lozim. Bunday dashboardlar orqali ta’lim sifati bilan bog‘liq asosiy ko‘rsatkichlarning real vaqtdagi holatini kuzatish va tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkoniyati yaratiladi.

To‘rtinchidan, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini muntazam rivojlantirish tizimini tashkil etish zarur. Bunda LMSdan foydalanish, raqamli baholash, ta’lim analitikasi, sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish va raqamli pedagogik dizayn bo‘yicha amaliy treninglarga ustuvorlik berish maqsadga muvofiq.

Beshinchidan, raqamli ta’lim sifatini boshqarish tizimini joriy etishda ma’lumotlar xavfsizligi va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish mexanizmlarini institutsional darajada mustahkamlash zarur. Bu raqamli boshqaruv tizimining ishonchliligi va barqarorligini ta’minlashning muhim shartidir.

Nodavlat ta’lim tashkilotlarida raqamlashtirishni samarali amalga oshirishning asosiy sharti texnologiyani joriy etish emas, balki texnologiya, ma’lumot, inson kapitali va boshqaruv qarorlarini yagona tizimga integratsiya qilishdan iborat. Mazkur yondashuv ta’lim sifatini uzluksiz monitoring qilish, mavjud muammolarni oldindan aniqlash va ta’lim natijalarini muntazam takomillashtirish uchun metodologik hamda amaliy asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. (2020). “Ta’lim to‘g‘risida”gi O‘RQ-637-son Qonun.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6079-son Farmon.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmon.
4. Muslimov N.A. (2016). *Kasb ta’limi o‘qituvchilarini kasbiy shakllantirishning nazariy-metodik asoslari.* Toshkent: Fan va texnologiya.
5. Sayidahmedov N.S. (2003). *Yangi pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: Moliya.
6. Ishmuhamedov R.J. (2008). *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: Iste’dod.
7. UNESCO. (2023). *Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education: A Tool on Whose Terms?* Paris: UNESCO.
8. OECD. (2023). *Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem.* Paris: OECD Publishing.

9. World Bank. (2020). *Reimagining Human Connections: Technology & Education in the World Bank Education Strategy*. Washington, DC: World Bank.

10. Siemens G. (2013). Learning analytics: The emergence of a discipline. *American Behavioral Scientist*, 57(10), 1380–1400.

11. Sallis E. (2014). *Total Quality Management in Education*. 3rd ed. London: Routledge.

12. Selwyn N. (2016). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. 2nd ed. London: Bloomsbury Academic.